

K Ä S K K I R I

Tallinn

12.12.2022 nr 1-2/22/429

Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2022–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel:

1. Kehtestan toetuse andmise tingimused „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks (lisa 1).
2. Kinnitan toetuse andmise elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks 2022–2029 tegevuskava ja eelarve (lisa 2).
3. Volitan Riigimetsa Majandamise Keskuse täitma toetatavate tegevuste elluvijja ülesandeid.
4. Käskkiri jõustub samal ajal perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetme nimekirja kinnitamisega Vabariigi Valitsuse poolt.

Käskkirja saab vaidlustada 30 päeva jooksul arvates selle teatavastegemisest, esitades vaide Keskkonnaministeeriumile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, arvestades 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 31.

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Kallas
Minister

Saata: Riigimetsa Majandamise Keskus, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahandusministeerium

Toetuse andmine elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks

1 Reguleerimisala

- 1.1. Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ alusel elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks.
- 1.2. Toetust eraldatakse programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Eluslooduse kaitse ja kasutus“ tegevuse „Liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine“ tulemuste saavutamiseks.

2 Toetuse andmise eesmärk

- 2.1 Toetuse andmise eesmärk on Euroopa Liidu loodusdirektiivi märgade elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks.
- 2.2 Toetatav tegevus panustab „Eesti 2035“ sihti „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ ja mõõdikusse „keskkonnatrendide indeks“.

3 Toetatavad tegevused

- 3.1. Toetatavad tegevused on:
  - a) looduslike soode ja märgade metsade taastamine;
  - b) vooluveekogude taastamine. Tegevuse käigus taastatakse kaitstavaid elupaigatüüpe ja kaitstavate liikide elupaiku (edaspidi koos *kaitstavad elupaigad*) kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel. Tegevuskava alusel võib kaitstavate liikide elupaikasad taastada väljaspool kaitstavaid loodusobjekte, kui kaitstava liigi esinemisala on Eesti Looduse Infosüsteemis registreeritud vastava liigi elupaigana.
- 3.2. Toetatavad tegevused on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 toodud horisontaalsete põhimõtetega.
- 3.3. Käskkirja punktis 3 toodud toetatavate tegevuste detailse iga-aastase tegevuskava kinnitab projekti juhtrühm eelneva aasta 15. detsembriks. Käskkirja kehtestamisel 90 kalendripäeva jooksul.

4 Tulemused

- 4.1. Punktis 3 nimetatud tegevuste tulemusena on kaitstavatel elupaikadel taastamismeetmed ellu viidud ja elupaigad taastumas.
- 4.2. Punktis 3 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad on järgmised:

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Alg-tase	Aasta	2024 vahetase	2029 sihttase	Selgitav teave
Rahastamiskava näitajad	Väljund-näitaja	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)	0	Ei kohaldu	400	9400	Toetusega taastatud elupaikade pindala hektarites. Pindala määramisel arvestatakse taastamismeetmetega kaetud elupaiga pindala, teatud elupaikade korral (nt sood) arvestatakse ka mõjuala. Saavutustaset raporteeritakse pärast taastamistegevuste lõpetamist konkreetsel alal. Andmeallikas on SFOS, projektaruanded. Andmed tulevad projekti käigus taastatud elupaikadest
	Tulemus-näitaja	Alade arv, kus elupaikade ja liikide seisund on toetuse abil paranenud (alade arv)	0	2020	0	40	Toetust saanud alade arv. Ühe alana arvestatakse nt ühte sood selle nime alusel, kus taastamistööd on tehtud. Saavutustaset raporteeritakse pärast taastamis-tegevuste lõpetamist konkreetsel alal. Andmeallikas on SFOS, projektaruanded. Andmed tulevad projekti käigus taastatud elupaikade asukohast alade arvestuses

4.3. Projekti spetsiifilised näitajad kehtestatakse vajaduse korral projekti juhtrühmas.

5 Rakendusasutus, rakendussüksus ja elluviija

- 5.1. Rakendusasutus on Keskkonnaministeerium.
- 5.2. Rakendussüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.
- 5.3. Tegevuste elluviija on Riigimetsa Majandamise Keskus.

6 Projekti juhtrühm

- 6.1. Elluviija moodustab projekti juhtrühma, mis koosneb elluviija, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri ja Keskkonnaministeeriumi esindajatest.
- 6.2. Projekti juhtrühma kaasatakse vaatlejana rakendussüksuse esindaja.
- 6.3. Projekti juhtrühm koordineerib projekti rakendamist, hindab projekti rakendamise edukust ning kinnitab projekti detailse tegevuskava, hankeplaanid, aastaeelarve ja edenemise aruanded.
- 6.4. Projekti elluviija ei osale projekti rakendamise edukuse hindamisel.
- 6.5. Projekti juhtrühma tööd korraldab elluviija.
- 6.6. Projekti juhtrühmal on õigus eelarve piires eelarveridasid muuta, objekte juurde võtta ja ära jätta.
- 6.7. Juhtrühm otsustab konsensuslikult, millised objektid ja kui suures mahus korda tehakse, arvestades kuluefektiivsust ja abikõlblike kulude võimalikkust ning projekti eesmärke.
- 6.8. Kui juhtrühm ei jõua konsensusele, teeb otsuse Keskkonnaministeerium.

7 Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2022 ning lõpeb 31. detsembril 2029.

8 Tegevuste eelarve

- 8.1. Toetust makstakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist.
- 8.2. Toetuse maksimaalne osakaal on 85% abikõlblikest kuludest ning projekti omafinantseerimise minimaalne osakaal on 15% abikõlblikest kuludest.

- 8.3. Projekti kogueelarve on 13 823 529,41 eurot, millest toetus on 11 750 000,00 eurot ning omafinantseering vähemalt 2 073 529,41 eurot. Projekti tegevuste eelarve ja ajakava on lisas 2.
- 8.4. Detailse iga-aastase eelarve lisas 2 toodud eelarve piires kinnitab projekti juhtrühm eelneva aasta 15. detsembriks. Käskkirja kehtestamisel 90 kalendripäeva jooksul.

9 Kulude abikõlblikkus

- 9.1. Kulu on abikõlblik, kui see vastab Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus) §-dele 15, 16 ja 21 ning käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 9.2. Abikõlblikud on kulud, mis on otseselt vajalikud projekti väljundite loomiseks punktis 3 nimetatud tegevuste elluviimisel ja meetme tulemuste ning projekti eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks, sh:
- 9.2.1 keskkonnamõju eelhindangu ja keskkonnamõju hindamise kulud;
- 9.2.2 projekteerimise ja ekspertiisi kulud;
- 9.2.3 elupaikade taastamiseks vajalikud kulud, sealhulgas puittaimestikku eemaldamise ja kraavide sulgemise ning ümberjuhtimisega seotud kulud;
- 9.2.4 seireseadmete soetamise ja haldamiseks ettevalmistamise kulud;
- 9.2.5 punktis 3 nimetatud toetavate tegevustega seotud kulud;
- 9.2.6 veetaseme reguleerimiseks vajalike seadmete soetamise ja paigaldamise kulud;
- 9.2.7 punktis 3 nimetatud tegevustega seotud teavitamise kulud Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohaselt, kui need ei moodusta üle 10% projekti käskkirja kehtestamisel toodud abikõlblikest kogukuludest;
- 9.2.8 kinnisasja ostmise kulud, kui need ei moodusta üle 10% projekti abikõlblikest kogukuludest;
- 9.2.9 punktis 3 nimetatud tegevustega seotud riigilõivud, ekspertiisid, omanikujärelevalve ja nõupidamiste kulud;
- 9.2.10 kuni 5% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest otsesteks tegevusteks töövahendite soetamise kulud.
- 9.3. Projekti kaudsed kulud, mis on nimetatud ühendmääruses § 21 lõikes 4, kokku 15% ulatuses projekti otseste personalikulude maksumusest.
- 9.4. Abikõlblikud ei ole:
- 9.4.1 ühendmääruse §-s 17 nimetatud kulud;
- 9.4.2 üldkulud tegelike kulude alusel;
- 9.4.3 kasutatud seadme ostmise kulud.

10 Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 10.1. Toetust makstakse abikõlbliku kulu hüvitamiseks ühendmääruse 6. peatükis sätestatud tingimustel ja korras.
- 10.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse § 27 lõikes 1 ja § 28 lõikes 3 nimetatud tingimustel.
- 10.3. Elluviija esitab maksetaotluse e-toetuse keskkonnas ja lisab sellele järgmised projektis tehtud kuludega seotud dokumendid:
- 10.3.1 projekti raames sõlmitud hankelepingud, muud dokumendid ning teenuse osutamise lepingud ja töölepingud, kui need ei ole rakendusüksusele varem teatavaks tehtud;
- 10.3.2 lepingu muudatused, lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument ja õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused, kui lepingut on täidetud algselt kokkulepitust erinevalt;
- 10.3.3 arve või muu raamatupidamisdokument;
- 10.3.4 asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
- 10.3.5 garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui neid nõutakse lepingus.

- 10.4 Elluviija esitab riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui riigihange ei ole läbi viidud riigihangete registris ja hankelepingu abikõlblike kulude summa ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem.
- 10.5. Maksetaotlus esitatakse kord kuus kulude kohta, mille maksumus ületab 60 000 eurot, ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.
- 10.6. Rakendusüksus kontrollib 30 päeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust käskkirjas toodud tingimustele. Puuduste korral määrab rakendusüksus elluviijale tähtaja nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub elluviijal puuduste kõrvaldamiseks.
- 10.7. Viimane maksetaotlus esitatakse koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud.

11 Elluviija kohustused

- 11.1. Elluviijale kohaldatakse toetuse saaja kohta ühendmääruses sätestatud.
- 11.2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 punkti 2 järgi tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.
- 11.3. Elluviija esitab rakendusüksusele info projekti kavandataivate, elluviidavate või lõpetatud riigihangete ja maksete kohta igal aastal 15. detsembriks ja 1. juuliks.
- 11.4. Elluviija tagab projekti väljundite ja tulemuse säilimise ning sihipärase kasutamise pärast projekti lõppmakse tegemist viie aasta jooksul.
- 11.5. Elluviija peab korraldama teavitusürituse eesmärgiga informeerida avalikkust toetuse saamisest, kaasates ürituse korraldamisse korraldusasutuse, kes kaasab Euroopa Komisjoni. Teavitusüritus peab vastama vähemalt järgmistele nõuetele:
  - 1) see peab toimuma pressikonverentsi, seminari, konverentsi, avamisürituse või näitusena;
  - 2) selle kohta avaldatakse pressiteade või artikkel üleriigilises online- või trükimeedias;
  - 3) sellest valmib vähemalt 20 trükikvaliteediga fotot ja kokkuvõttev kuni kolmeminutiline video.
- 11.6. Elluviija peab korraldama riigiabi andmise analüüsi tegemise enne iga objekti projekti raames tegevuskavasse lisamist.

12 Riigihangete läbiviimise nõustamine ja kontrollimine

- 12.1. Elluviijal on õigus saada rakendusüksuselt riigihangete läbiviimiseks nõustamist.
- 12.2. Elluviija lisab riigihangete registris rakendusüksuse töötaja hanke juurde vaatlejaks.
- 12.3. Elluviija teavitab rakendusüksust viivitamata hankelepingu sõlmimisest ja teeb rakendusüksusele sõlmitud hankelepingu kättesaadavaks.
- 12.4. Elluviija esitab rakendusüksusele teabe hankelepingu muudatuste ja nende põhjenduste kohta.

13 Tegevuste elluviimise seire

- 13.1. Projekti elluviija esitab rakendusüksusele vahe- ja lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu.
- 13.2. Projekti vahearuanne sisaldab vähemalt projekti aruandlusperioodi tegevuste ülevaadet, teavet väljund- ning tulemusnäitaja saavutamise kohta ning hinnangut väljund- ning tulemusnäitaja 2024. ja 2029. a sihttasemete saavutamise võimalikkuse kohta.
- 13.3. Projekti elluviija esitab projekti vahearuande projekti iga rakendamise aasta kohta hiljemalt sama aasta 31. detsembriks. Rakendusüksuse nõudmisel ka tihedamini.
- 13.4. Projekti lõpparuanne sisaldab vähemalt kogu projekti kõigi tegevuste ülevaadet ja teavet projekti väljund- ning tulemusnäitaja saavutamise kohta. Lõpparuandes kirjeldab projekti elluviija „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi.
- 13.5. Vahe- ja lõpparuandes esitatakse Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud info teavitusnõude täitmiseks tehtud tegevuste kohta.

- 13.6. Projekti elluviija esitab projekti lõpparuande hiljemalt koos viimase maksetaotlusega.
- 13.7. Rakendusüksusel on õigus toetuse sihipärase kasutamise hindamiseks nõuda elluviijalt aruannete esitamist projekti viimase makse tegemisele järgneva viie aasta jooksul.

14 Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsioon tehakse ühendmääruse 7. peatüki kohaselt.

15 Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaide rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021-2027 §-le 31. Vaie vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2022–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks

Projekti maksumus

Kogumaksumus (EUR)	Abikõlblik summa (EUR)	Toetuse summa	Omafinantseering (EUR)	Omafinantseeringu määr %
13 823 529,00	13 823 529,00	11 749 999,65	2 073 529,35	15

Eelarve jaotus rahastajate lõikes

Rahastaja	Abikõlblik summa (EUR)
Riigimetsa Majandamise Keskus, st omafinantseering kokku	2 073 529,35
Ühtekuuluvusfond, sh toetus kokku	11 749 999,65
Kokku:	13 823 529,00

Tegevuse nimetus:	Näitaja koos sihttasemega: 01.01.2022–31.12.2029			
Programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Omafinantseering (EUR)
Märgalade taastamine	9 400	11 288 997,75	9 595 648,09	1 693 349,66
Projektis tehtavatest töödest avalikkuse teavitamine		1 382 352	1 174 999,20	207 352,80
Otsene personalikulu (märgalade taastamine)		667 930,00	567 740,50	100 189,50
Otsene personalikulu (projektijuhtimine koos teavitustegevuse koordineerimisega)		333 965,00	283 870,25	50 094,75
Ühtne määr		150 284,25	127 741,61	22 542,64
Kokku:		13 823 529,00	11 749 999,65	2 073 529,35